

Prekentekest: Luk 9,57-62

Mens Jesus og disiplene gikk der på veien, var det en som sa til ham: «Jeg vil følge deg hvor du enn går.» Jesus svarte: «Revene har hi, og himmelens fugler har rede, men Menneskesønnen har ikke noe han kan hvile hodet på.»

Han sa til en annen: «Følg meg!» Men mannen svarte: «Herre, la meg først få gå hjem og begrave min far.» Da sa Jesus til ham: «La de døde begrave sine døde, men gå du av sted og forkynn Guds rike.»

Det var også en annen som sa: «Jeg vil følge deg, Herre, men la meg først få si farvel til dem der hjemme.» Men Jesus svarte: «Ingen som har lagt hånden på plogen og så ser seg tilbake, er skikket for Guds rike.»

Slik lyder Herrens ord.

I denne prekentekesten møter vi Jesus som utfordrer og stiller krav. Som overskrift over teksten står det "Jesus krever alt", og det er vel det inntrykket vi får når vi hører bibelteksten lest. Tre ulike personer vil altså følge Jesus, men blir møtt med så krasse krav til absolutt avgjørelse at vi ser for oss at det nok ble vanskelig.

På en måte minner det om slik vi lekte som barn da vi traff noen fra motpartens lag, vi som hadde sett cowboyfilmer, og utstyrt med kruttlapp-pistoler og dertil hørende utstyr sa vi: "hands up! Pengene eller livet." I møte med dette ultimative kravet, var det forståelig at man gav fra seg alt av jordisk verdi mot å berge livet. Og faktisk var det livet det handlet om i møte med Jesus.

Men jeg ser det nå, det er minst én avgjørende forskjell mellom det vi lekte den gangen og Jesu møte med dem han utfordret; Jesus utfordret ikke motstanderne slik som i vår lek, men det var sympatisørene han stilte på en avgjørende lojalitetsprøve. De skulle vite hva det kostet å melde overgang til hans lag. Dertil var ikke målet å ta fra dem noe, men å gi dem noe større og mer verdifullt enn det de måtte gi slipp på.

Hva gjør det med oss når vi møter Jesus slik som i denne teksten? Jesus som stiller krav er ikke like lett å svelge for alle som den milde Jesus, han som sier betingelsesløst: "La de små barn komme til meg," Luk 18,16 og som sier: "Kom til meg alle dere som strever og bærer tunge byrder, så vil jeg gi dere hvile." Matt 11,28. Også dette er ord fra Jesus. Kan den samme Jesus si begge deler, både det betingelsesløse velkommen og det absolutte krav til etterfølgelse? En rask titt på tekstgjennomganger til teksten sier meg at her finnes det to leirer. Konservativer sier ja til at Jesus sier begge deler, mens noen mer liberale sier nei. De tror ikke på den strikse Jesus og tar ikke slike Jesus-ord på alvor, men mener den historiske Jesus ikke kan ha uttalt seg slik.

Jeg tror mange følger de liberale i sitt sinn. Hvis Gud finnes må han være slik og slik, og det samme med Jesus, – hvis jeg skal ha med Gud eller Jesus å gjøre, må

han i hvert fall ikke være streng og stille krav, bare snill og kjærlig. Jeg har hørt liknende holdninger mange ganger. I stedet for at Gud stiller krav til oss, så stiller mennesker krav til Gud. Skal tro om man ikke da gjør seg skyld i selve ursynden: å lage seg sin egen gud i sitt eget bilde, i dette tilfellet en tvert igjennom snill gud som er ufarlig og harmløs, en gud som ikke lar noen gå fortapt, og der man ikke trenger omvendelse.

Bibelens Jesus viser oss noe annet. Gud er god, men Gud er ikke harmløs og ufarlig. Han er ikke snill i betydningen medgjørlig for mennesker. Det er ikke min oppgave som prest å forsvare Jesus og gjøre ham mildere og vennligere enn Bibelen framstiller ham som. Det er heller ingen som kan gi oss et mer fulltonende bilde av hvem Gud er enn Jesus. La oss derfor være tro mot det gudsbildet som Jesus viser oss i Bibelen.

Det er en kjensgjerning at Bibelens Jesus lot folk gå sin vei uten en gang å forsøke å få dem til å ombestemme seg og si, - hør nå her, det var ikke slik ment, kom nå tilbake! Jesus lot dem gå. Vi så det i møte med den rike unge mannen, og vi møter ham slik i dagens tekst. Vi møter Jesus som inviterer og som gjør klart hva et positivt svar innebærer av omkostninger, men som også står ved sine ord og tar imot med åpne armer om noen vil komme. I kapittel 14 sier Jesus: "Om noen kommer til meg, må han sette dette høyere enn far og mor, hustru og barn, brødre og søstre, ja, sitt eget liv. Ellers kan han ikke være min disippel." Luk 14,26.

Den første som møtte ham med ønske om å følge i tykt og tynt var i følge Matteus-evangeliet en skriftlærd. Jesu svar røper ikke hvordan det gikk med denne han møtte, men det lærer oss noe om at i gitte situasjoner kan troen og disippellivet koste mye. "Revene har hi, og himmelens fugler har rede, men Menneskesønnen har ikke noe han kan hvile hodet på." Slik ble da også situasjonen for mange disipler opp gjennom historien.

Egentlig er det et paradoks at kristenlivet kan koste noe, for nåden er gratis. "For intet har dere fått det, for intet skal dere gi det," Matt 10,8 står det skrevet. Man kan altså ikke kjøpe seg nåde hos Gud verken med penger eller med gode gjerninger. Nåden er aldri på billigsalg, den er ikke av en slik karakter at den kan kjøpes. Kunne den kjøpes, så var den jo ikke lenger nåde.

I de andre religionene finner vi en form for byttehandel mellom mennesker og gud eller guder. Enten det er gjennom ofringer, pilegrimsreiser, faste eller andre ting man gjør, så kjøper man seg fordeler hos disse gudene.

Jesus har lært oss at den sanne Gud, han er ikke slik at han lar seg kjøpe eller forhandle med. Inngangen til det gode forholdet til Gud, barnekåret, det å være barn av Gud, det kan kun mottas gratis. Ingen mennesker kan medvirke til sin frelse. Det er Guds nåde alt sammen, enten det tas imot av et sovende eller skrikende barn i dåpen, eller et voksent menneske senere i livet.

Det kan se ut som en selvmotsigelse når Jesus gjør det klart for mennesker hva det vil koste å følge ham. Men det er altså ikke inngangen til Guds rike som koster noe, men livet som leves etterpå. Inngangen til Guds rike har Gud selv betalt gjennom at Jesus sonte for våre synder da han gav sitt liv på korset.

Så møter Jesus en som først vil begrave sin far. Vi kjenner ikke situasjonen. Det kan tenkes at faren ennå levde, men at han ville vente til etter at faren var død med å følge Jesus. Eller det kan være at faren nettopp var død. Begravelsen skjer da kort tid etter, men at han i henhold til renhetsforskriftene måtte vente ei uke. Eller for det tredje, det kan hende at mannen siktet til skikken som gikk ut på at man ett år etter gravferden måtte ta vare på ben og knokler og legge det i en spesiell eske som ble satt inn i et gravkammer.

Jesu svar, "la de døde begrave sine døde, men gå du av sted og forkynn Guds rike," viser at man kan ikke bare utsette å følge Jesus. Opplever noen kallet fra Jesus i dag, er det ikke sikkert muligheten er til stede i morgen. Det er flere enn barnebokfiguren Albert Åberg som sier "jeg skal bare." Stadig dukker det opp grunner til utsettelse, og så blir "skal bare" til aldri etter som årene går.

Det var også en annen som sa: "Jeg vil følge deg, Herre, men la meg først få si farvel til dem der hjemme." Men Jesus svarte: "Ingen som har lagt hånden på ploegen og så ser seg tilbake, er skikket for Guds rike."

Jeg tror dette handler om å være helhjertet og ha stø kurs. Vi vet at når noen pløyer etter en okse eller hest, eller kjører traktor for den del, så må man feste blikket langt framme et sted for å pløye rett. Det er med det som å sykle. Hvis man ser seg for mye tilbake så begynner man å vingle. Det er sterke bindinger i familien og tradisjonen, og det er ikke lett for noen å argumentere i sin egen familie for en radikalt annerledes livsorientering. Jesus krevde om nødvendig et brudd med det gamle og en helhjertet etterfølgelse. For noen kom det til å bety utestengelse fra egen familie.

Vi er i et grenseland mellom gode verdier, hus, hjem og familie, alt vi har kjært og som betyr så mye. Jesus er svært radikal når han krever alt når folk vil verne om det de har kjært. Men skal vi være realister og se på hva som binder folk i dag, så er det ikke sjelden at nettopp disse nære tingene og relasjonene er det som hindrer i å prioritere det kristne fellesskapet, menigheten, møtet med Jesus. En skal på hytta hver helg med familien. En kan ikke prioritere å gå i kirken og på kristne møter fordi familien trenger en hjemme. Eller man vil ikke skille seg ut i forhold til venner og familie. Hva skulle vel folk si? De gode relasjonene og tingene blir ens verste fiende og hindrer i å følge Jesus.

Jeg tror Jesus er den samme i dag. Også i dag krever han at troen skal forplikte. Man kan ikke følge Jesus som disippel og samtidig prioritere Frelseren på andre, tredje eller fjerdeplass. Det er en illusjon å tro at man kan være kristen uten å praktisere troen, uten å ha sitt hjem der Ordet forkynnes og sakramentene forvaltes, og der Jesus på en særskilt måte er nær. Jesus har i

hvert fall advart på det sterkeste mot lunkenhet. (Åp 3,16) Han har kalt sin menighet til å være disipler og leve som disipler, slik det lød i dåpsbefalingen: "å døpe dem og å lære dem å holde alt det som han har befalt."

Som kristne skal vi være bevisst på at våre teltp lugger skal være løse. Det vi har og som vi er glad i, må vi som disipler kunne forlate om det skulle kreves av vår Herre for vår tros skyld. Selv den travle Marta i Lasarus sitt hus måtte la seg korrigeres av Jesus til å ta seg tid til å sitte ned og lytte til hva han hadde å si. Det var det primære.

Slik er ikke kristenlivet noe statisk og uforanderlig, man må la seg korrigeres. Men ledet av Herren ut fra hans ord vil nye muligheter tre fram. La oss lære å holde alt det som han har befalt oss, og som vår dåp har forpliktet oss på. Så får Jesus være Herre i våre liv, og vi får leve i hans rike velsignelse hva som enn hender av medgang og motgang. I dag øser han rikelig ut av himmelrikets gaver her i Guds hus. Velkommen til å ta imot.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.